[2019] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 927

ਵਾਸਵੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਪੈਰੇਂਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ

ਬਨਾਮ

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5133)

01 ਜੁਲਾਈ 2019

[ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1983 - ਧਾਰਾ 15 ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 7 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆ ਗਿਆ - ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਨਿੱਜੀ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ) ਨਿਯਮ, 2006 - *rr.* 3 ਅਤੇ 4 (ਵੀ) – ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (TAFRC) ਨੇ 4 (v) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ - 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਦੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਬੀ.ਈ. ਅਤੇ ਬੀ.ਟੈਕ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਉਕਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ (TAFRC) ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ - ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੁਝ ਵਾਧੇ ਕੀਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ – ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਫਿਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕਿਹਾ: ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ - ਜੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ

ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਖੁਦ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ - ਇਹ (TAFRC) ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, (TAFRC) ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜੱਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੋ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਡੋਮੇਨ ਮਾਹਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਹੈ - ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਮਨਮਾਨੀ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ, ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਲਬਧ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ (TAFRC) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਲਈ ਅਸਾਧਾਰਣ ਕੇਸ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ (TAFRC) ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ।

XXXXXX

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ,

ਕਿਹਾ ਕਿ :1 ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਹੱਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (TAFRC) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਡੋਮੇਨ ਮਾਹਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਵਿੱਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਨਏਡਿਡ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ) ਨਿਯਮ, 2006 ਦਾ ਨਿਯਮ 3 (vii) (TAFRC) ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। (TAFRC) ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 16] [947- ਬੀ- ਡੀ]

XXXXXX

ਵਾਸਵੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਮਾਪੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 929

2. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਜੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ

ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੈ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਖੁਦ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ (TAFRC) ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17] 947- ਈ-ਜੀ]

3. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਭਵੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਖਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਟ੍ਰੈਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਗਲਤੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਮਨਮਾਨੀ ਤਰਕਹੀਣਤਾ, ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਵਾਦਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ (TAFRC) ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਹਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 19] [948- E- H; 949- A- B]

4. ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਿੱਚਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਜੋਖਮ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਮਿਥਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਕਸਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਿਆਂਇਕ ਹੱਲ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦੀ ਲੋੜ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 20] [949-E-G]

XXXXXX

5. ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਰਾਏ ਬਾਰੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਲਬਧ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚਾਰ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ (TAFRC) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 25] [953- A- B]

ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਾਮਗਾਰ ਯੂਨੀਅਨ (ਰਜਿ.) ਸਿੰਦਰੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1981) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 568 : [1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 52; ਰਾਜ (NCT) ਬਨਾਮ ਸੰਜੀਵ, (2005) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 181: [2005] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 151; *ਪੀਅਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ*, (1992) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 343: [1992] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 406; *ਬਾਲਕੋ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਰਜਿ.) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ* (2002) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 333: [2001] 5 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 511; ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਪੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ, (2008) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 720: [2008] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 330; ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਐਸ.ਈ.ਪੀ.ਡੀ ਆਈ-ਟ੍ਰਾਈਸ਼ੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ, (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 318: [2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 495 – ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ।

XXXXXX

ਵਾਸਵੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਪੈਰੇਂਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
931

ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ ਜਗਨਨਾਥਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1986) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 679: [1986] 2

ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 17; ਬਦਰੀਨਾਥ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 395 - ਵਿਲੱਖਣ।

ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2003) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 697: [2003] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 474; ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2002) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 481: [2002] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 587; ਆਧੁਨਿਕ ਸਕੂਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2004) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 583 : [2004] 1 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 668; ਡੀ.ਐਨ. ਜੀਵਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ, (2016) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 653: [2015] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 115 - ਜੀਵਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ, (2016) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 653 : [2015] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 115 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[2003] 2 Suppl. SCR 474	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 2
[1981] 2 SCR 52	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 17
[2005] 3 SCR 151	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 18
[1992] 1 SCR 406	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 19
[2001] 5 Suppl. SCR 511	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 20
[2008] 3 SCR 330	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 21
[2016] 7 SCR 495	ਭਰੋਸਾ ਕਿਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 22
[2002] 3 Suppl. SCR 587	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 23
[2004] 1 Suppl. SCR 668	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 23
[2015] 12 SCR 115	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 24
[1986] 2 SCR 17	ਵਿਲੱਖਣ	ਪੈਰਾ 25
[2000] 8 SCC 395	ਵਿਲੱਖਣ	ਪੈਰਾ 25

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5133.

2017 ਦਿ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 798 ਵਿੱਚ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ 24.08.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

2019 ਦੇ C. A. ਨੰਬਰ 5135 ਅਤੇ C. A. ਨੰਬਰ 5134 ਵਿੱਚ।

XXXXXX

932 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2019] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਡੀ ਮਹੇਸ਼ ਬਾਬੂ, ਸ਼ਿਸ਼ਿਰ ਪਿਨਾਕੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਤੀ ਸੁਚਿੱਤਰਾ ਹਰੰਗਖੋਲ, ਸ਼ਰਵਣ ਕੁਮਾਰ ਆਦਿੱਤਿਆ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਜੇਂਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸਿਧਾਰਥ ਅਈਅਰ, ਪੀ ਵੈਂਕਟ ਰੈਡੀ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਰੈੱਡੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਤਿਆਗੀ, ਮੈਸਰਜ਼ ਵੈਂਕਟ ਪਲਵਾਈ ਲਾਅ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਤਿਆਗੀ, ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਉੱਤਰਦਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫਲੀ ਐਸ ਨਰੀਮਨ, ਪਰਾਗ ਪੀ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਕੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਬੀ.ਕੇ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਏ.ਵੀ ਰੰਗਮ ਬੱਡੀ ਏ ਰੰਗਨਾਧਨ, ਐਮ ਰਵਿੰਦਰਨਾਥ ਰੈੱਡੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਤੂਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਸੁਹਾਸ ਰੈਡੀ, ਏ ਮੁਕੰਦ ਐਲ ਜੋਸ਼ੀ ਸਿਧਾਰਥ ਅਈਅਰ, ਪੀ ਵੈਂਕਟ ਰੈੱਡੀ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਰੈਡੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਤਿਆਗੀ, ਮੈਸਰਜ਼ ਵੈਂਕਟ ਪਲਵਾਈ ਲਾਅ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ।

ਹਸਨ ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਇਮਪਲੀਡਰਜ਼ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈਆ ਗਿਆ :

ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ. 1. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ (Leave granted)।

2. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ,* (2003) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 697 ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਨਿੱਜੀ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ) ਨਿਯਮ, 2006 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਨਿਯਮ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1983 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮ 4 (v) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ 'ਤੇ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਲਈ ਬੀ.ਈ. ਅਤੇ ਬੀ.ਟੈਕ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਚੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਵਿਦਵਾਨ ਇੱਕਲੇ ਜੱਜ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੁਝ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਇੱਕਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਰੱਖਿਆ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ।

XXXXXX

ਵਾਸਵੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਪੈਰੇਂਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
[ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ.] 933

3. ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "(TAFRC)" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਲਈ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਤੁਲਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ (TAFRC) ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ (TAFRC) ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 21 ਮਿਤੀ 04.07.2016 ਰਾਹੀਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ (TAFRC) ਦੁਆਰਾ 86,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ 91,000/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 04.02.2017 ਨੂੰ 97,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (TAFRC) ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਬਾਹਰੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। (TAFRC) ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ (TAFRC) ਨੇ ਐਕਟ, ਨਿਯਮਾਂ, ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (TAFRC) ਨੇ 10% ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ

ਲਈ 15% ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ (TAFRC) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

4. ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ (TAFRC) ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ, ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ।

XXXXXX

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਫ. ਐਸ ਨਰੀਮਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਹੁਣ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਖਰਚੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ 1,60,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 1,37,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਲਗਭਗ ਆਗਿਆ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗਾ। (TAFRC) ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਬਲਾਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਲਈ 1,15,400/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ- ਵਿਡੰਬਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 29.26 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਆਡਿਟ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ 97,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ (TAFRC) ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ 10% ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ 15% ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 1,58,675/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼

ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰਾਜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਾਜਬ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਫੀਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਫੀਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

6. ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦੇਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

7. ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

8. ਨਿਯਮ 3 (i) (TAFRC) ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਯਮ 3 (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਯਮ 3 (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ (TAFRC) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। 2006 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ 22.07.2015 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੀ.ਓ.ਐਮਜ਼ ਦੁਆਰਾ। ਨੰਬਰ 26 ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

XXXXXX

ਵਾਸਵੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਪੈਰੇਂਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
[ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ.] 935

ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਏ.ਐਫ.ਆਰ.ਸੀ.) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ: -

(i)	ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ	ਚੇਅਰਮੈਨ
ii)	ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਹਰ	ਮੈਂਬਰ
(iii)	ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਹਰ	ਮੈਂਬਰ
iv)	ਇੱਕ ਵਿੱਤ ਮਾਹਰ	ਮੈਂਬਰ
v)	ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਰ	ਮੈਂਬਰ
vi)	ਇਕ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ	ਮੈਂਬਰ
(vii)	ਸਰਕਾਰੀ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ	ਮੈਂਬਰ
viii)	ਚੇਅਰਮੈਨ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ	ਮੈਂਬਰ
ix)	ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ/ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ/ਬਾਰ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ/ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਟੀਚਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ) ਦਾ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ (ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ)	ਮੈਂਬਰ
x)	ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੱਦਾ	ਮੈਂਬਰ
xi)	ਸਿੱਖਿਆ/ਸਿਹਤ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ	ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ

9. ਨਿਯਮ 4 ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੀ (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 4 (ii) (TAFRC) ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਨਿਯਮ 4 (ii) ਅਤੇ 4 (iv) (TAFRC) ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

"4 (ii) AFRC ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4 (iv) AFRC ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ:

ਏ) ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸਥਾਨ;

ਬੀ) ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੋਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ;

ਸੀ) ਉਪਲਬਧ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਲਾਗਤ;

ਡੀ) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ 'ਤੇ ਖਰਚ;

ਈ) ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਾਜਬ ਵਾਧੂ;

ਐਫ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੀਸ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲੀਆ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੂਚੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜੀ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ.

XXXXXX

10. ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ 3 (vii) ਦੇ ਤਹਿਤ (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਸਥਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ (TAFRC) ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉੱਤਪੰਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (TAFRC)ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼

ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ 2016-2017 ਤੋਂ 2018-2019 ਲਈ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ।

• ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮ ਨਾਲ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

• ਸੰਸਥਾਵਾਂ 2015-16 ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ, ਆਡਿਟ ਕੀਤੀਆਂ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 2014-15 ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕੀਤਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ (ਸਹਾਇਕ ਬਿੱਲਾਂ, ਵਾਊਚਰ ਜਾਂ ਰਸੀਦਾਂ ਆਦਿ ਸਮੇਤ) 'ਤੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੀਆਂ।

• ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

• ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਨਏਡਿਡ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ/ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

• ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

XXXXXX

a) ਸਾਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਪਾਰਕ (ਇਕੁਅਲ) ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਵਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

b) ਜੇ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਦੀ ਵਪਾਰਕ (ਇਕੁਅਲ) ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 (ਅਨੁਮਾਨਿਤ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (TAFRC) ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ/ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

c) ਫੀਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਗਿਰਾਵਟ ਸਮੇਤ ਮਾਲੀਆ ਖਰਚ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

XXXXXX

ਹਵਾਲਾ	ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੇਰਵੇ
ਸੂਚੀ-1	ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-2015 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਫੀਸ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ।
ਸੂਚੀ -2	ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-2015 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਵੇਰਵਾ।
ਸੂਚੀ -3	ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-2015 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਵੇਰਵਾ।
ਸੂਚੀ -4	ਯੋਗ ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ (ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ)

ਸੂਚੀ-5	ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਅਧਿਆਪਨ ਅਮਲੇ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਬਕਾਏ (ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ)
ਸੂਚੀ-6	ਰੈਗੂਲਰ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਬਕਾਏ (ਪੂਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ)
ਸੂਚੀ-7	ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਬਕਾਏ (ਪੂਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ)
ਸੂਚੀ-8 ਸੂਚੀ-9	ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-2015 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-2015 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ।
ਸੂਚੀ-10	ਗਿਰਾਵਟ ਲਈ ਸਥਿਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ।
ਸੂਚੀ-11	ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਮਾਲੀਆ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ।
ਸੂਚੀ-12	ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਅਧੀਨ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ
ਸੂਚੀ-13	ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ 10% ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ।
ਸੂਚੀ-14	ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦਾ ਵੇਰਵਾ।
ਸੂਚੀ-15	ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ।
ਸੂਚੀ-16	ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ (ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ੇ)
ਸੂਚੀ-17	ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਪਸ/ਪੂੰਜੀ ਫੰਡ ਦਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ
ਸੂਚੀ-18	ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਵਰਤੀ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ

ਸੂਚੀ-19	ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ
ਸੂਚੀ-20	ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਈ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ
ਸੂਚੀ-21	ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚਾ
ਸੂਚੀ-22	ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ (ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਦਿ)

B) ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

A) ਤਨਖਾਹ ਖਰਚ:

XXXXXX

i. 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਅਧਿਆਪਨ ਫੈਕਲਟੀ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਖਰਚ, ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ, ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਟੀ.ਈ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਡਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ii. 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਅਧਿਆਪਨ ਫੈਕਲਟੀ ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਖਰਚ, ਜੋ ਯੋਗਤਾ, ਉਮਰ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਟਾਫ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

iii. 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਖਰਚ, ਜੋ ਨਿਯਮਤ ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਸਮੇਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ।

iv. 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ, ਜੋ ਇਕਸਾਰ/ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹਾਂ 'ਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਖਰਚ।

v. ਟੀਚਿੰਗ ਫੈਕਲਟੀ ਲਈ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ, ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਲਈ 58 ਸਾਲ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ 60 ਸਾਲ ਹੋਵੇਗੀ।

vi. ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

1) ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ AICTE/NCTE ਅਤੇ ਬਾਰ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਡਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

2) ਫੈਕਲਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਬੰਧਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ AICTE, NCTE ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਗੇ।

3) ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਾਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣਗੇ।

4) ਅਧਿਆਪਨ ਫੈਕਲਟੀ ਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਗੈਰ-ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਆਪਨ ਫੈਕਲਟੀ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ/ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

5) ਅਧਿਆਪਨ ਫੈਕਲਟੀ ਲਈ ਪੈਨ ਨੰਬਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪੈਨ ਡਾਟਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ/ ਤਨਖਾਹ/ ਮਾਣ ਭੱਤਾ/ ਮਿਹਨਤਾਨਾ 25,000 ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੈਨ/ਗਲਤ ਪੈਨ ਡਾਟਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

6) ਟੀਚਿੰਗ ਫੈਕਲਟੀ/ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਫੈਕਲਟੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਨੰਬਰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

7) ਚੈੱਕ/ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸਿਰਫ ਅਧਿਆਪਨ ਫੈਕਲਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।

8) ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮਾਣ ਭੱਤਾ/ਤਨਖਾਹ ਤਨਖਾਹ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, 25,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਚੈੱਕ/ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।

9) ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਖਰਚੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ 01/04/2015 ਤੋਂ 30/11/2015 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਅਤੇ 01/12/2015 ਤੋਂ 01/03/2016 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਆਧਾਰ ਹੋਣਗੇ।

10) ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਣਗੇ।

11) ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

12) ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2013-14 ਅਤੇ 2014-15 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 ਲਈ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਮਦਨ

ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਫਾਰਮ -10 ਬੀ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

13) ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਡੀਟਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ, ICAI ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ: -

i) ਆਡੀਟਰ ਦਾ ਪੈਨ ਨੰਬਰ।

ii) ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਈ-ਮੇਲ ਆਈ.ਡੀ.

iii) ਸੈੱਲ ਨੰ. ਆਡੀਟਰ ਦਾ।

XXXXXX

ਜੇ ਆਡੀਟਰ ਫਰਮ ਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ; ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਧੂ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ:

a) ਫਰਮ ਆਈ ਸੀ ਏ ਆਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ

ਬੀ) ਫਰਮ ਦਾ ਪੈਨ ਨੰਬਰ।

c) ਫਰਮ ਦੀ ਈ-ਮੇਲ ਆਈ.ਡੀ.

ਨੋਟ: -

(ਏ) ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਬੀ) (TAFRC) ਕੋਲ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਲਾਗਤਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

- ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਡੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਸਥਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਆਡੀਟਰ/ ਸਕੱਤਰ/ਪੱਤਰਕਾਰ/ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ/ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ (ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ) ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਹਾਰਡਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ।
- A/c ਨੰਬਰ 62436164496, IFSC Code SBHY0020070, ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਸ਼ਾਂਤੀਨਗਰ ਸ਼ਾਖਾ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਾਲੀ "ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਫੀਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮੇਟੀ (TAFRC)" ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜੇ ਕੋਈ ਸੁਸਾਇਟੀ/ਟਰੱਸਟ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਡਾਟਾ/ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਨੋਟ: ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਬਦਲ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ

ਲਈ, ਅੰਡਰ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ (ਲੈਟਰਲ ਐਂਟਰੀ ਲਈ 3 ਸਾਲ) ਅਤੇ ਪੀਜੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਆਦਿ ਲਈ 2 ਸਾਲ।

ਨੋਟ:

• ਕੋਈ ਵੀ ਖਰਚਾ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

• ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਲਾਕ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ, ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ, ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਵਰਗੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

• ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਧੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2015-16 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 01/04/2015 ਤੋਂ 30/11/2015 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਡਿਟ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਅਤੇ 01/12/2015 ਤੋਂ 31/03/2016 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਤ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

• ਅਧਿਆਪਨ ਅਮਲੇ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸੂਚੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

(i) ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ
(ii) ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

• ਅੰਦਰੂਨੀ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

• ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਰਸ/ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ

ਆਡੀਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

• ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਾਰਮ 24Q ਅਤੇ 26Q ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਸਾਲਾਨਾ TDS ਰਿਟਰਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਮਾਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏ ਜਾਂ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਆਰ ਐਂਡ ਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

• ਕੋਈ ਵੀ ਖ਼ਰਚਾ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਆਮਦਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇ ਕੋਈ ਅਨੁਕੂਲ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ।

XXXXXX

ਵਾਸਵੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਪੈਰੇਂਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
[ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ.] 943

• ਸਾਲ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਦੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਲਮ ਨੂੰ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਭਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਭਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ:

i) ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਕਨਵੀਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ ਲਈ EAMCET ਕੋਡ।

ii) ਵਿੱਤੀ ਵੇਰਵੇ ਸਿਰਫ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

iii) ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਫੀਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ-ਵਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ 2016 - 2019 ਲਈ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(iv) 01/04/2015 ਤੋਂ 30/11/2015 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਾਲ 2014-15 ਲਈ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ 01/12/2015 ਤੋਂ 31/03/2016 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅੰਕੜੇ ਸੁਸਾਇਟੀ/ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸਕੱਤਰ/ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਸਕੈਨ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਨਲਾਈਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

v) ਜੇ ਸੰਸਥਾ ਅਧੂਰਾ ਡਾਟਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਚਾਰਜ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਫੀਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ:

1. ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਪੱਤਰਕਾਰ/ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ/ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਾਰਮੈਟ;

2. ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਚਾਰਜ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਬੂਤ;

3. 2014-15 ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ 01/04/2015 ਤੋਂ 30/11/2015 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਡਿਟ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਅਤੇ 01/12/2015 ਤੋਂ 31/03/2016 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਅੰਕੜੇ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ/ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸਕੱਤਰ/ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

4. ਹਰੇਕ ਕੋਰਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਐਫੀਲੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ।

6. ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ (ਨਿਰਧਾਰਤ)

ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ D.B ਫੈਸਲੇ ਮਿਤੀ 29.10.2011 ਵਿੱਚ W.P ਦੇ ਨੰਬਰ 16547/2010 ਅਤੇ 2012 (3) ALT 686 (D.B) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਬੈਚ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ।

XXXXXX

“..... ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ, ਆਡਿਟ ਕੀਤੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ, ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ; ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਸਹਾਇਕ ਬਿੱਲਾਂ, ਵਾਊਚਰ ਜਾਂ ਰਸੀਦਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਲ) ਨੂੰ ਕੋਈ ਫੀਸ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਅਧੂਰੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ/ਕਾਲਜ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

11. (TAFRC) ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 86,000/- ਅਤੇ 91,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਲਾਨੀ ਫਿਸ ਨਿਰਦਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ 2016 ਤੋਂ 2018-19 ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫੀਸ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸੀ, (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਲ ਆਈ ਐਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 14.11.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (TAFRC) ਨੇ 04.02.2017 ਨੂੰ ਸੂਚੀਤ ਕੀਤੀ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਲਾਨਾ 97,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਢਾਂਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ।

12. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ (TAFRC) ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1,60,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 1,37,000/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਤਾਜ਼ਾ ਗਣਿਤ ਗਣਨਾ ਅਤੇ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ (TAFRC) ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੈ ਕਿ (TAFRC) ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਗਣਨਾ ਸ਼ੀਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ 10% ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ 15% ਅੱਗੇ ਵਧਣ

ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸ਼ੁੱਧ ਖਰਚ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖਰਚ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਗਾਊਂ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ। ਪਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ (TAFRC) ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਨਿਰਪੱਖ, ਲੋੜੀਂਦਾ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ (TAFRC) ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 4,53,54,741.00 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਆਮਦਨੀ ਪਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਦੇ ਕੋਈ ਅੰਕੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾਂ ਖਰਚੇ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬਲਾਕ ਮਿਆਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

XXXXXX

ਵਾਸਵੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਪੈਰੇਂਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
[ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ.] 945

13. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "AICTE" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੇ 356 ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ 58 ਵਾਧੂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 1,39,20,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਡਿਸਅਲਾਊਂਸ ਨੂੰ ਵੀ

ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਕਿ (TAFRC) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ AICTE ਦੇ ਡੋਮੇਨ ਮਾਹਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ (TAFRC) 22.10.2016 ਨੂੰ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡਿਸਅਲਾਊਂਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਟਾਫ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ (TAFRC) ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੀ (ਏ) AICTE ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ। ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਉਸ ਨੀਂਹ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

XXXXXX

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ (TAFRC) ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਲਚਕਤਾ ਦਾ ਤੱਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਲਚਕਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਲਚਕਤਾ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਯਮ 4 (ii) (TAFRC) ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ

ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਕੇ (TAFRC) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਹਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। (TAFRC) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਪੰਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਆਮਦਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ 10٪ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ 15٪ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਵਾਜਬ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਬੇਲੋੜੇ ਮੁਨਾਫੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਰ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਾਜਬ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 4 (ii) (ਈ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ (TAFRC) ਨੇ ਉਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

15. (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੇਖੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। (TAFRC) ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਿ (TAFRC) ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਜੋ (TAFRC) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਦੰਦ ਰਹਿਤ ਸ਼ੇਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ

ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਸੀ ਦੇ ਅਮੂਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਲਚਕੀਲੇਪਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ.

XXXXXX

16. ਸਾਡੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਹੱਦ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (TAFRC) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਡੋਮੇਨ ਮਾਹਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਵਿੱਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 3 (vii) (TAFRC) ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚੀਤ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। (TAFRC) ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

17. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਜੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ

ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਖੁਦ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ TAFRC ਦੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ***ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਾਮਗਾਰ ਯੂਨੀਅਨ (ਰਜਿ.) ਸਿੰਦਰੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1981) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 568*** ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

XXXXXXXX

948 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2019] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

" 35.....ਅਸੀਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਸਾਡੀ ਮੌਂਟੇਸਕੀਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਹੜੱਪ ਜਾਂ ਅਸਤੀਫਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੁੱਧੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸੁਪਰ ਆਡੀਟਰ ਵਜੋਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਫੰਕਸ਼ਨ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਦਾਗ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

18. ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਨੂੰ *ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ (NCT)ਬਨਾਮ ਸੰਜੀਵ, (2005) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 181* ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

"16.... ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਿਰਾਂ ਹੇਠ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਆਧਾਰ "ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ", ਦੂਜਾ "ਤਰਕਹੀਣਤਾ", ਅਤੇ ਤੀਜਾ "ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਣਉਚਿਤਤਾ" ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਡਿਪਲਾਕ ਨੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਮੰਤਰੀ (ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ CCSU ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ (ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

19. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਭਵੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਖਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਟ੍ਰੈਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਗਲਤੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ

ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਮਨਮਾਨੀ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ, ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਵਾਦਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ (TAFRC) ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਹਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ***ਪੀਅਰਲੇਸ ਜਨਰਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 1992) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 343*** ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

XXXXXX

"31. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕੰਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। "

20. ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਿੱਚਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਜੋਖਮ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਮਿਥਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਕਸਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਿਆਂਇਕ ਹੱਲ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦੀ ਲੋੜ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ***ਬਾਲਕੋ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਰਜਿ.) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, (2002) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 333*** ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

XXXXXX

" 65. .....ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਗਲਤ ਸੀ, ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ 551.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਟਰਲਾਈਟ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 51% ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹਿੱਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ 551.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ।

XXX XXX XXX XXX

98. ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੈ।

21. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ***ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਪੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ, (2008) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 720*** ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“80.....ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਮਾਹਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਹਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਖੇਤਰ ਦੇ

ਮਾਹਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ (ਸਿਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੂਰਖਤਾ ਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ।

22. ਡੋਮੇਨ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ***ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ CSEPDI-ਟ੍ਰਿਸ਼ੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ, (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 318*** ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“36.... ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵਿੱਤੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ, ਧਾਰਾਵਾਂ, ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਣਨਾਵਾਂ ਮਾਹਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿੱਤੀ ਗਣਨਾ, ਬੋਲੀਦਾਤਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਮਾਹਰਾਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਵਿੱਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਗਲਤ ਜਾਂ ਬੇਤੁਕਾ ਹੋਣ ਲਈ ਗਲਤ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ.

XXXXXX

23. ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ***T.M.A. ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2002) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 481*** ਦਾ ਸੀਕਵਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਹੋਏ। (TAFRC) ਦੁਆਰਾ ਫੀਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਸਮਾਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਉੱਚ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟੀਚਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ (TAFRC) ਨੇ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ***ਮਾਡਰਨ ਸਕੂਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, (2004) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 583*** ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

20. ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇੱਥੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸਿਧਾਂਤ (GAAP) ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫਾ ਸੰਗਠਨਾਂ / ਗੈਰ-ਵਪਾਰਕ ਸੰਗਠਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ.....

51. ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਿਆਰ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਹਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਰੇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਾਜਬ ਵਾਧੂ ਉੱਤਪੰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।"

XXXXXX

24. ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ***ਡੀ. ਐਨ ਜੀਵਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ, (2016) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 653*** ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"43. ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖ

ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕਾਰਨ ਨਾਕਾਫੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਰਨ ਠੋਸ ਹਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਛੱਡੇ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰੁਟੀਨ ਵਜੋਂ.....

25. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ (1986) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 679 ***ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਐਂਡ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ ਜਗਨਨਾਥਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ*** ਅਤੇ (2000) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 395 ***ਬਦਰੀਨਾਥ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ*** 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਚਾਰ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ TAFRC ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਕੇ.ਐਸ. ਜਗਨਨਾਥਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਧੀਨ ਲੇਖਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਬਦਰੀਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਸੁਪਰ-ਟਾਈਮ ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਰਥਿਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਲਬਧ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਚਾਰ

ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ TAFRC ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

XXXXXX

26. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ (TAFRC) ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (TAFRC) ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਮਿਤੀ 04. 02.2017 ਬਲਾਕ ਦੀ ਮਿਆਦ 2016-2017 ਅਤੇ 2018-2019 ਲਈ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

27. ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 27.06.2017 ਦੇ ਪਾਸ ਕਿਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, , ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

28. ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਕੋਈ ਲਾਗਤ ਨਹੀਂ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi